

ОСНОВНА ШКОЛА „СТАРИ ГРАД“

У Ж И Ц Е

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
На српском језику
2018 - 2022. године**

Актив четвртог разреда школске 2018/2019. године

1. Винка Матијевић, професор разредне наставе
2. Славица Радосављевић, наставник разредне наставе
3. Босилка Гачић, професор разредне наставе
4. Борка Миловановић, професор разредна наставе
5. Маријана Каргановић, професор енглеског језика
6. Зорица Јевтић, професор енглеског језика
7. Младен Стевановић, вероучитељ

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања:

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода
- развијање способности за живот у демократски уређеном друштву

ФОНД ЧАСОВА ЗА НАСТАВНЕ ПРЕДМЕТЕ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

А. Обавезни предмети

Ред. број	Наставни предмети	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Српски језик	5	180
2.	Страни језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко васпитање	3	108
Укупно		20	720

Б. Изборни предмети

Ред. број	Наставни предмети	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Верска настава / Грађанско васпитање	1	36
2.	Чувари природе / Народна традиција	1	36
Укупно		2	72
Укупно А + Б		22	792

Облици образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	Облик образовно-васпитног рада А + Б + В	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Редовна настава	19	684
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36

Остали облици образовно-васпитног рада

Ред. број	Остали облици образовно-васпитног рада	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	2	72
3.	Настава у природи / једнодневни излет		

СРПСКИ ЈЕЗИК

ФОНД ЧАСОВА: 5 часова недељно, 180 годишње

Циљеви предмета:

- овладавање техником читања и писања наоба писма;
- савладавање просте реченице (појам, главни делови);
- стицање основних појмовао именицама, придевима и глаголима;
- постепено увођење у тумачење основнепредметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике);
- овладавањеуусменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање);
- постепено упознавање методологије израде писменог састава.

С Р П С К И Ј Е З И К

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Књижевност - Лирика	66	- изражајно читање лирског текста - слушање аудио снимака узорног интерпретативног говора - обезбеђивање атмосфере добре слушачке публике - усмерено читање текста са унапред датим задацима - читање текста у себи - информативно, продуктивно и аналитичко читање са самосталним истраживачким задацима - изражајно казивање напамет научених стихова - самостално постављање питања - тумачење књижевног дела (ученик је активни субјекат) - доказивање својих ставова, утисака и судова чињеницама из текста - решавање проблемских питања која су подстакнута лирским текстом - лично ангажовање ученика пре часа, током часа и после часа анализе лирског текста - постављање задатака који ученика мотивишу да уочава, открива, истражује, процењује и закључује - упознавање књижевних појмова уз анализу лирских текстова, користећи претходно читалачко искуство - богаћење речника функционалним појмовима кроз подстицање ученика да наведене речи разумеју, схвате и примењују у одговарајућим ситуацијама - слушање аудио снимака узорног интерпретативног казивања - изражајно читање епског текста - читање текста у себи	- слушање лирских текстова - читање лирских текстова - уочавање и тумачење песничких слика, тока радње, значајних појединости у лирском тексту - уочавање основног и споредних мотива у лирском тексту - истицање визуелних и аудитивних елемената у песничкој слици - препознавање дужине стиха према броју стихова - уочавање понављања у стиху, строфи, песми - уочавање сликовитости као обележја песничког језика - истицање основних обележја обичајних народних лирских песама - изражајно рецитовање лирских текстова
- Епика			- слушање епских текстова - читање епских текстова - уочавање теме и идеје - истицање фабуле и елемената фабуле - уочавање односа међу ликовима

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
- Драма		- информативно, продуктивно и аналитичко читање са самосталним истраживачким задацима - давање одговора на постављене задатке - тумачење књижевног дела (ученик је активни субјекат) - доказивање својих ставова, утисака и судова чињеницама из текста - решавање проблемских питања која су подстакнута епским текстом - лично ангажовање ученика пре часа, током часа и после часа анализе епског текста - постављање задатака који ученика мотивишу да уочава, открива, истражује, процењује и закључује - упознавање књижевних појмова уз анализу епских текстова, користећи претходно читалачко искуство - богаћење речника функционалним појмовима кроз подстицање ученика да наведене речи разумеју, схвате и примењују у одговарајућим ситуацијама - изражајно читање драмског текста - читање текста у себи - информативно, продуктивно и аналитичко читање са самосталним истраживачким задацима - тумачење драмског текста (ученик је активни субјекат) - доказивање својих ставова, утисака и судова чињеницама из текста - решавање проблемских питања која су подстакнута драмским текстом - лично ангажовање ученика пре часа, током часа и после часа анализе драмског текста - постављање задатака који ученика мотивишу да уочава, открива, истражује, процењује и закључује - упознавање књижевних појмова уз анализу драмских текстова, користећи претходно читалачко искуство - богаћење речника функционалним појмовима кроз	- разликовање појмова приповедач-приповедање; дијалог, монолог, опис у епском делу - уочавање особености романа - изражајно казивање одабраних одломака - читање драмских текстова - слушање драмских текстова - уочавање ликова и њихових међусобних односа - уочавање начина развијања драмске радње - уочавање особености драмског текста - изражајно казивање одабраних одломака

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
		подстицање ученика да наведене речи разумеју, схвате и примењују у одговарајућим ситуацијама	
Језик - Граматика - Правопис	53	- поступност у избору наставних садржаја - селективност (избор најосновнијих језичких законитости) - избор одговарајућих текстова и говорних ситуација где се језичка појава природно јавља и испољава - граматичке законитости уочавати на ученицима познатим текстовима - систематско и осмишљено вежбање у говору и писању и примена стеченог знања - коришћење прикладних илустрација одређених језичких појава - користити адекватне стилске вежбе - сагледавање језичких чињеница са различитих становишта, њихово упоређивање, знања из граматике стављати у функцију, описивања и класификовања - препознавање, објашњавање и примена наученог у новим околностима и примерима - коришћење правописног речника - израда правописних и стилских вежби - систематска и осмишљена вежбања у говору и писању - усмереност правописних вежбања на одговарајуће текстове и животне говорне ситуације - увежбавањем правописне законитости	- активно слушање - уочавање и разликовање променљивих и непроменљивих речи - уочавање именица у тексту (збирне и градивне; род и број) - препознавање присвојних и градивних придева (значење, род и број у реченици) - препознавање личних заменица у реченици (род, број и служба) - препознавање основних и редних бројева у реченици - уочавање основних значења презента, перфекта и футура - примењивање знања у реченици заменом глаголских облика у времену, лицу и броју - разликовање управног и неуправног говора - уочавање језичких појмова у тексту - писање наводника, заграда, скраћеница - писање присвојних придева изведених од властитих именица - писање сугласника ј у придевским облицима
- Језичка култура	61	- препричавање разноврсних садржаја, претходно анализираних - причање (слободно причање уз истицање онога што је доживљено) - описивање на основу пажљивог посматрања, уочавања, откривања, запажања, упоређивања - усмена и писмена вежбања користећи семантичке, синтаксичке и лексичке вежбе - израда домаћих задатака и вредновање на часу - израда четири писмена задатка и усмена анализа на	- посматрање - упоређивање и манипулисање сликама - активно учествује у причању - описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише састав

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
		часу	

С Т А Н Д А Р Д И З А С Р П С К И Ј Е З И К

Наставна област	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Језик - Говорна култура	1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша саговорнике 1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“ 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводним, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући		

	основну информацију и додатне информације 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање 1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју 1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став		
-Вештина читања и разумевања прочитаног	1CJ.1.2.1. влада основном тахником читања ћириличног и латиничког текста 1CJ.1.2.2. идговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту 1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник) 1CJ.1.2.5. одређује основну тему	1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детаљ који је	1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ) 1CJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста против мишљења учесника у догађају) 1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст 1CJ.3.2.5. представља текст у

	текста 1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста 1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста 1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате	приказан на илустрацији, у табели или на дијаграму) 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни 1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације	одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм) 1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.) 1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста или износи свој став о догађајима из текста)
- Писано изражавање	1CJ.1.3.1. пише писаним словима	1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма	1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама;

	ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих, назива школе) 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни и сл.) 1CJ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)	(ћирилицу и латиницу) 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове <i>ћ, ч, ђ, џ</i>; правилно пише сугласник <i>ј</i> у интервокалској позицији; правилно пише речцу <i>ли</i> и речцу <i>не</i>; употребљава запету при набрајању 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...) 1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима 1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној) 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст 1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст 1CJ.2.3.8. користи фонд речи	користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене 1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатну информацију унутар текста и пасуса 1CJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста 1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст 1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст) 1CJ.3.3.6. издваја пасусе
--	--	---	---

		примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање) 1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке) 1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење) 1CJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира	
- Граматика и лексикологија	1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију	1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из	1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе) 1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју 1CJ.3.4.3. препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин 1CJ.3.4.4. одређује значења

	1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневnoj комуникацији (у кући, школи и сл.)	једног глаголског времена у друго 1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и олбику 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава	непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу
Књижевност	1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту	1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице) 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке	1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст

		ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога 1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту	
--	--	--	--

Кључни појмови садржаја

Књижевност: поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни текст, народна књижевност, наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике.

Језик: Реченица, реч, слог, глас, слово, субјекат, предикат, именице врста (род и број), глаголи (прошло, садашње и будуће време), придеви; обавештајна, упитна, заповедна и узвична реченица.

Језичка култура: фабула –редослед догађаја, препричавање, причање, описивање, аутодиктат.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Говори јасно поштујући књижевнојезичку норму.
- Пажљиво и с уважавањем слуша саговорника.
- Саставља говорени или писани текст једноставне структуре.
- Користи оба писма, дајући предност ћирилици.
- Разговорно и течно чита.
- У различите сврхе чита и тумачи краће једноставније књижевне и неуметничке текстове.
- Образлаже свој доживљај књижевног текста.
- Проналази и вреднује основне информације у неуметничком тексту.
- Разликује књижевни од народног језика.
- Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву.
- Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и врстама реченица.
- Правилно употребљава речи из свакодневне комуникације, уџбеника и лектире.
- Зна ауторе књижевних дела из обавезног школског програма.
- Разликује усмену од ауторске књижевности.
- Уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног текста из обавезне школске лектире, наводећи примере.
- Тумачи тематске слојеве књижевног дела и свој доживљај уметничког дела.

ОПШТЕ/МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Компетенција за учење

- Има позитиван и одговоран однос према учењу.
- Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.

- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.

Естетичка компетенција

- Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, национална и светска природна и културна баштина, језичка култура у уметничком и у неуметничком домену (свакодневни говор у приватном и јавном животу, електронским и штампаним медијима, дизајну и другим видовима комуникације...), научно мишљење, друштвени односи, друштво и појаве у друштву.
- Показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара.
- Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.

Рад с подацима и информацијама

- Користи податке из различитих извора и начине добијања података и на основу тога процењује њихову поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника.
- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.

Решавање проблема

- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.
- Планира стратегију решавања проблема (претпоставља решења, планира редослед активности, избор извора информација, средстава/опреме коју ће користити, са ким ће сарађивати, са ким ће се консултовати).
- Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.

Сарадња

- Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара.
- Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.
- Доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.
- Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених.
- Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада.

Дигитална компетенција

Уме да одабере одговарајуће ИКТ(информационокомуникационих технологија) средство и да га користи на одговоран и креативан начин у вакодневним активностима (учење и креативан рад; сарадња; комуникација; решавање проблема; организација, обрада, размена и презентација информација). Приликом коришћења ИКТ-а свестан је ризика за сопствену и туђу сигурност и добробит, поштује приватност и одговорним поступањем штити себе и друге.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе
- диктати

МАТЕМАТИКА

ФОНД ЧАСОВА: 5 часова недељно, 180 часова годишње

Циљеви предмета :

- успешно савладају читање и писање природних бројева у декадном бројевном систему;
- упознају скуп природних бројева;
- науче да природне бројеве приказују тачкама бројевне полуправе;
- умеју да читају и записују помоћу слова основна својства рачунских операција;
- упознају и уочавају зависност између резултата и компонената операције (на примерима);
- примењују упозната својства рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачунских олакшица;
- знају да читају, састављају и израчунавају вредност израза са више операција;
- знају да решавају једноставне једначине и неједначине (упознатих облика) у скупу природних бројева;
- успешно решавају задатке дате у текстуалној форми;
- упознају разломке (наведене у садржају програма), њихово читање, писање и значење, уз коришћење одговарајућих термина;
- знају да цртају мреже и праве моделе коцке и квадра;
- упознају јединице за површину и примењују их при израчунавању површине квадрата, правоугаоника, квадра и коцке.

М А Т Е М А Т И К А

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Скуп природних бројева (аритиметнични садржаји): - Писање и читање природних бројева у декадном систему - Бројевна полуправа - Разломци облика a/b ($a < b \leq 10$) - Рачунске операције у скупу природних бројева и њихова основна својства (изражена формулама) - Зависност збира, разлике и производа од чланова	50+82	- Постепено увођење усвајања позитивног начина записивања природних бројева (месна вредности у класи јединица, хиљада, милиона. милијарди). - Упоредивање месне вредности цифара фронталном методом. - Вежбање упоређивање месних вредности цифара. - Графичко представљање уређености скупа природних бројева на бројевној полуправој. - Уочавање односа између суседних и узастопних природних бројева на конкретним примерима. - Демонстрирањем на моделу неке погодне геометријске фигуре усвајају се појмови разломака a/b ($a < b \leq 10$) - Увиђа релацију $<$ или ≤ 10 при упоређивању разломака. - На конкретним дидактичким ситуацијама усваја алгоритам усменог и писменог сабирања, одузимања, множења и дељења у скупу N. - Излагање наставника о својствима сабирања (одузимања, множења и дељења) у скупу N. - Вежбање ученика на практичним примерима. - Организовање групног рада при вежбању рачунских операција. - На одабраним дидактичким ситуацијама који је наставник припремио, упознају и уочавају зависност између резултата и компоненти операција. - Организовање рада у пару од стране наставника, ради увиђања грешки (на тај начин отклањају грешке).	- Чита, записује и упоређује бројеве у класи јединица, хиљада, милиона и милијарди, - Упоредује бројеве у скупу N. - Посматрање полуправе природних бројева. - Упоредивање бројева на бројевној полуправи. - Придруживати природним бројевима тачке бројевне полуправе. - Одређивање јединичне дужи. - Читање и писање разломака $3/8, 5/9, \dots$ - Упоредивање разломака – a/b ($a < b \leq 10$) - Решавање текстуалних задатака са разломцима. - Чита, записује и изводи усмено и писмено сабирање (одузимање, множење и дељење) бројева у скупу N. - Решава задатке. - Проверава тачност. - Уочавања зависности збира од сабирака, разлике од умањеника и умањеоца, производа од чинилаца.

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
- Изрази са више операција - Решавање текстуалних задатака - Једначине и неједначине раније упознатих облика (алгебарски садржаји)		- Задавањем конкретних примера ученици су увежбавањем рачунских операција усвојили зависност бројевног израза у текстуалним задацима. - Увежбавање редоследа рачунских операција у сложеним бројевним изразима. - Кроз задавање пригодних задатака ученици се оспособљавају да правилно записују бројевне изразе. - Наставник задаје текстуалне задатке на основу бројевног израза. - Да се једначине и неједначине као специјалне формуле решавају паралелно са више одговарајућих рачунских операција. - При решавању једначина са непознатим елементом множења и дељења треба узимати само примере са целобројним решењима. - Код решавања неједначина вршењем треба системом „погађања“ на пригодним одабраним примерима. - Указати на то да одређивањем решења једначине долазимо лако до одређивања скупа решења дате неједначине. - Решавањем једначине долазимо до скупа решења неједначине.	- Чита и записује бројевне изразе. - Решава сложене бројевне изразе (са две или више операција). - Приказује (записује) текст задатка бројевним изразом. - Искузује бројевни израз речима. - Решава једначине на основу познавања рачунских операција и њиховој међусобној повезаности. - Уз дату неједначину треба посматрати и одговарајућу једначину, као начин добијања кад се у неједначини знак неједнакости замени знаком једнако. - Посматрање записане неједначине и уочавање одговарајуће једначине. - Уочавање знаку +, – и = . - Сагледавање својства рачунских операција и функционалне зависности резултата операције од њених компоненти . - Код задовољавања и незадовољавања датих једначина или неједначина исказивати и записују речима „тачно“ („нетачно“) или на неки други краћи начин.
Мерење и мере - Мере за површину	4+6	- На очигледним средствима наставник задаје ученицима да мере предмете из околине (учионици, школском дворишту, код куће,...) - Ученици вежбају да процењују одока, па да по завршеном мерењу упоређују израчунавањем колике су грешке. - Наставник упознаје ученике са јединицама мере за површину (квадратни метар, квадратни дециметар, квадратни центиметар). - Приликом обраде мера за површину треба користити моделе у величини квадратног метра, квадратног дециметра, квадратног центиметра.	- Процењује, одокативно површине - Мери задате површине - Упореджује измерене задате површине - Прављење модела - Претвара мање у веће јединице и обрнуто - Примењује стечена знања при решавању задатака

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
		- Претварање јединица из мањих у веће и обрнуто, наставник показује и са ученицима увежбава на конкретним примерима.	
Површина	12+18	- На конкретним ситуацијама наставник упознаје и изводи формуле за израчунавање површине правоугаоника, квадрата, коцке и квадра. - Кроз задавање текстуалних задатака ученици се оспособљавају за израчунавање површине. - Примена стечених знања кроз припремљене текстуалне задатке	- Упоредивање геометријских фигура (правоугаоник, квадрат, коцка и квадар) - Извођење формула за конкретне геометријске фигуре - Мерење задатих површина - Израчунавање конкретних површина - Упоредивање израчунатих површина - Примена стеченог знања при решавању текстуалних задатака

С Т А Н Д А Р Д З А М А Т Е М А Т И К У

Наставне области	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Скуп природних бројева - Природни бројеви и операције са њима	1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном	1МА.2.1.1. уме да примени својства приподних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1МА.2.1.5. уме да решава једначину	1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди

	рачунском операцијом 1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде		решења неједначине са једном операцијом
- Разломци	1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $\frac{1}{n}$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ 1МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине	1МА.2.3.1. уме да препозна разломак $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова 1МА.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $\frac{1}{n}$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ	1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) 1МА.3.3.2. зна да израчуна део $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) неке целине и користи то у задацима
Геометрија	1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1МА.1.2.3. користи поступак	1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе 1МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама	1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у

	мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1МА.1.2.4. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици при чему је дата мерна јединица	1МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадрата и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама	равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадрата када су подаци дати у истим мерним јединицама
Мерење и мере	1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 1МА.1.4.3. зна који јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t) 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле, дијаграме	1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама 1МА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама 1МА.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1МА.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе

Кључни појмови садржаја

Писање и читање природних бројева у декадном систему: јединице, десетице, стотине, хиљаде, милионе, милијарде, парни и непарни бројеви, вишецифрени бројеви, претходник, следбеник броја, изрази, рачунске операције, сабирање, сабирци, збир, одузимање, умањеник, умањилац, разлика, множење, чиниоци, производ, дељење, дељеник, делилац, количник, таблица множења и дељења, једнакост, неједнакост, непознати број, променљиви број, заграда, редослед рачунских операција, разломци.

Геометрија: квадрат и правоугаоник, коцка и квадар, квадратна мрежа, тачка, права, дуж, полуправа, раван.

Мерење и мере: дужина, милиметар, километар, мерни број, јединица мере, једноимени и вишеимени број, време, деценија, век, запремина, литар, децилитар, центилитар, милилитар, хектолитар, јединице за површину.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати.
- Користећи основне елементе математичког језика, једноставне математичке поступке саопштава решење проблема или донету одлуку.
- Аргументује своје ставове и дискутује користећи математички језик.
- Примењује једноставне математичке поступке када су сви подаци непосредно дати.
- Примењује основна математичка знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота.
- Решава проблеме у једноставном контексту који се свде на једноставан рачун, решавање једначина, мерење, цртање и рад са подацима
- Разуме основе писане и усмене математичке комуникације.
- Разуме захтеве сложенијих математичких задатака и решава их.
- Бира математичке поступке за решавање проблема и доноси закључке.

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња

- Дигитална компетенција

- решавати задатке и записивати их у свеске
- упоређивати јединице упознатих мера.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе
- математички диктат

ПРИРОДА И ДРУШТВО

ФОНД ЧАСОВА:2 часа недељно, 72 часа годишње

Циљеви предмета :

- Развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова
- Интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова
- Стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење
- Развијање еколошке свести
- Развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука
- Развијање основних научних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају
- Оспособљавање за сналажење у простору и времену
- Разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и м групама
- Коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу
- Развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Моја домовина - Држава Србија (територија, границе, становништво, главни град) - Развој модерне државе (XIX и XX век) - Природно-географске одлике - Становништво - Грађење демократских односа	12+7	- одређивање појма државе - географско и стратешко лоцирање у простору и на карти - активно упознавање окружења - упознавање природног кретања и основне структуре становништва у Србији - уочавање узајамних права и обавеза државе и грађана - оспособљавање ученика за интеграцију у светску културну баштину уз уочавање и неговање националног идентитета	- посматрање карте и територије државе, њених граница и симбола - описивање грба и заставе - истраживање физичко-географског и саобраћајно-географског положаја - експериментисање на немој карти Србије (реке, насеља, планине, језера...) - закључивање о одликама рељефа, климе, вода... - играње проналажења положаја на карти (градови, реке, бање, језера, планине). Ученици врше задавање међусобно - бележење права и обавеза државе и грађана - праћење догађања у светској културној баштини (ОУН, УНИЦЕФ, УНЕСКО, Савет Европе)
Сусрет са природом - Биљни и животињски свет у Србији - Човек је део природе	6+3	- систематизација знања и надоградња појмова живе природе из претходних разреда - уочавање флоре и фауне наше земље - сагледавање значајне улоге човека у заштити и обнављању живог света - упознавање ученика са значајем и могућностима производње здраве хране - активно упознавање окружења	- посматрање флоре и фауне из разних извора (природа, енциклопедије и сл.) - описивање флоре и фауне у нашој земљи (типичне, ретке и угрожене врсте) - истраживање на који начин која врста се прилагођава животној средини - експериментисање: гајење неких врста биљака – услови: вода, светлост, топлота – па нешто од тога изоставити - бележење о расту и напредовању гајених биљака - прављење кућице за птице и исхрана током зиме - праћење и посета старим и болесним особама као и помоћ кућним љубимцима и напуштеним животињама

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Истражујемо природне појаве - Кретање - Својства материјала - Промене материјала	6+4	- самостално извођење огледа уз подршку учитеља - систематизовање претходних сазнања на вишем нивоу истраживањем и уочавањем узрочно-последичних веза, издвајањем параметара, увиђањем њихових међусобних односа и закључивањем - примена сазнања у свакодневном животу - успостављање сталне корелације са свакодневним искуственим сазнањима и са садржајима других тема унутар предмета	- посматрање разних облика кретања у природи - описивање од чега зависи величина сенке - истраживање кретања клатна и од чега зависи - експериментисање са магнетима, растворљивост материја, проводљивост топлоте - бележење о смешама у окружењу: вода, ваздух, храна - праћење промене материјала приликом: сагоревања, рђања, труљења, кувања... - груписање врста кретања, својства и промена материјала
Рад, енергија, производња и потрошња - Рад – свесна активност човека - Утицај природних и друштвених фактора на живот и рад људи - Природна богатства и њихово коришћење - Сунце, ваздух, вода (обновљиви извори енергије) - Угаљ, нафта, гас (необновљиви извори енергије) - Делатности људи у различитим крајевима Србије - Рад, производња, потрошња и одрживи развој	13+4	- сагледати рад као планску активност човека - изграђивање правилног односа према процесу и продукцима људског рада - сагледати расположиве ресурсе, производне технологије и увидети потребе рационалне потрошње - упознати се са обновљивим и необновљивим изворима енергије и увидети неопходне уштеде енергије у свакодневном животу и раду - технологију сагледати као процес прераде сировина - упознавање делатности људи у различитим крајевима - усмеравање пажње ученика ка сагледавању недовољно искоришћених и еколошких енергетских извора у свом окружењу	- посматрање рада човека (посета фабрици или мањој радионици) - описивање природних и друштвених фактора и како утичу на живот и рад људи - истраживање примене природних ресурса као што су: со, гипс, мермер... - експериментисање како сами можемо прочистити воду (кување, филтрирање, таложење) - бележење о обновљивим и необновљивим изворима енергије - праћење делатности људи у граду и у селу - груписање о чему ћемо радити: - рад човека - енергија - производња и потрошња - еколошки извори енергије
Осврт уназад – прошлост - Трагови прошлости - Временска лента - Лоцирање догађаја - Хронологија различитих научних открића - Начин живота у средњем веку - Први и Други светски рат	12+5	- оспособљавање за сналажење у простору и времену - упознавање прошлости, значајних догађаја у настанку српске државе до данашњих дана - самостално учење и проналажење информација - упознавање са најзначајнијим владрима државе Србије - пратити хронологију и кретање кроз време у једном	- посматрање трагова прошлости, предмети, сатре грађевине, стари путеви - описивање неког предмета из прошлости (изглед, намена, помоћ човеку) - истраживање: живот некад и сад - експериментисање са старим предметима из прошлости (намена, функција)

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
		временском раздобљу	- праћење хронологије времена (временска лента) - груписање: династије и владари у прошлости - бележење битних датума кроз време, везаних за личности и догађаје

С Т А Н Д А Р Д И З А 4 . Р А З Р Е Д - П Р И Р О Д А И Д Р У Ш Т В О

Наставне области	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Моја домовина	1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља	1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна одновне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности	1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују
	1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим	1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега	1.ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о

Кретање и оријентација у простору	појавама 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара	делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2. зна да се светловт креће праволинијски 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена	странама света и значења картографских знакова
Материјали	1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, вадух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке 1ПД.1.3.4. зна основна својства мареријала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову	1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређује њихову употребу и препознаје примере у	1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.2. примењује знања о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

	употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха	свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена при којима не настају други материјали	
Жива и нежива природа	1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима	1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи 1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у стнаишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници	1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића
Екологија	1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе	1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе	

	1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе	1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити	
Држава Србија и њена прошлост	1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их	1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обелажја различитих историјских периода 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч	1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

Кључни појмови садржаја

Моја домовина: држава Србија (територија, границе, становништво, главни град), развој модерне државе (XIX и XX век), природно-географске одлике, становништво, грађење демократских односа

Сусрет са природом: биљни и животињски свет у Србији, човек је део природе

Истражујемо природне појаве: кретање, својства материјала, промене материјала

Рад, енергија, производња и потрошња: рад – свесна активност човека, утицај природних и друштвених фактора на живот и рад људи, природна богатства и њихово коришћење, Сунце, ваздух, вода (обновљиви извори енергије), угаљ, нафта, гас (необновљиви извори енергије), делатности људи у различитим крајевима Србије, рад, производња, потрошња и одрживи развој

Осврт уназад – прошлост: трагови прошлости, временска лента, лоцирање догађаја, хронологија различитих научних открића, начин живота у средњем веку, Први и Други светски рат

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати.
- Аргументује своје ставове и дискутује користећи стечена знања из Природе и друштва.
- Примењује основна знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота.
- Разуме и користи историјске изворе.
- Уме да се оријентише на карти и у непосредном окружењу у односу на карактеристичне објекте.
- Користи часовник и календар.
- Користи ленту времена.
- Уочава и разуме везу живе и неживе природе.

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 2 часа недељно, 72 часа годишње

Циљеви предмета:

- подстицање и развијање учениковог стваралачког мишљења и деловања у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.
- стицање искуства о оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика укретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;
- развијање навика лепог писања;
- развијање осетљивости за лепо писање;
- развијање памћења и повезивање опажених информација у ширину основу за увођење у визуелно мишљење;
- развијање сензибилитета за лепо;
- стварање интересовања и потребе за посете изложбама, галеријама, музејима;
- развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж	6+4	- излагањем, објашњавањем на одговарајућим примерима, пренети знања о колажу, фротажу, деколажу и асамблажу - инструктивним радом показати начин коришћења материјала код израде слике - упућивање ученика на проширене медије у савременој уметности - експериментима развијати креативност и оригиналност - развијање интересовања за посећивање изложби, галерија, музеја, остварити организовањем посета у непосредном окружењу	- слуша о поступку и начину стварања слике - посматра прикупља и бира потребне материјале и прибор за израду слике - боји, гужва, реже, доцртава, слика, обликује и распоређује у складну композицију свог ликовног рада - прати и посећује изложбе, галерије, музеје, ради развијања интересовања за ликовну уметност - естетски процењује и анализира радове ученика у одељењу - припрема и учествује у постављању одељенске изложбе	- на основу објашњења ствара слику - правилно одабира материјал за рад - уме да обликује композицију свог ликовног рада - уочава детаље и разговара о уметничким делима (уџбеник, репродукција, изложена дела у галерији, музеју...) - припрема и реализује одељенске изложбе
Везивање облика у тродимензионалном простору и у равни	6+4	- објашњавањем и одговарајућим примерима усмерити на коришћење сликарских техника – вајање и преобликовање - навођењем ученика на опажање и разумевање појма везивање облика у тродимензионалном простору и равни посматрањем апстрактних облика - показати ученицима практичност коришћења меке оловке „Б“ ради лакшег интервенисања у процесу рада - усмерити ученике на индивидуални рад – везивање облика и обликовања према сопственим креацијама - подстицати позитиван однос према раду и визуелној култури анализом ликовних дела познатих сликара - вршити корелацију српски (симболи, боје)	- опажа и бира различите делове предмета играчака и предмета од којих се могу конструисати и ускладити неки нови облици према учениковој машти - прикупља отпадне амбалаже, везује, лепи, сече, боји - експериментише - обликује и преобликује материјале и предмете - везује и конструише нови облик у простору и равни у складу са својом маштом	- уме да различите делове предмета усклади у нови облик - уме да преобликује предмете и конструише их у други облик - анализира урађено

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
		- практичним примерима на предметима из окружења развијати осећај за лепо	- исказује естетски доживљај свог рада и анализира рад других ученика	
Сликарски материјали и технике	6+4	- излагањем и примерима ослањајући се на ученичка знања о ликовним техникама усмеравати на опажање објеката из непосредне околине и природе и њихових односа - експериментима примењивати стечена знања о појединим техникама и уочавање карактеристика акварела, темпере и гваша - упућивање ученика на проширене медије у савременој уметности - развијање интересовања за посећивање изложби, галерија, организовањем посета у непосредном окружењу	- посматра и учи на делима сликара које су карактеристике акварела, темпере или гваша - боји користећи боју темперу или акварел - скицира, слика, закључује о практичној примени сликарских материјала и техника - реализује, повезујући технике и материјале ликовног рада на задату тему - исказује естетски доживљај свог рада и анализира рад других ученика	- користи различите сликарске материјале и технике - исказује естетски доживљај рада
Основне и изведене боје	6+4	- разговором и кроз игру усмерити пажњу на уочавање боје природе и објеката у окружењу - обраћањем пажње на топле и хладне боје усмерити на доживљај и психолошко дејство контраста - подстицати позитиван однос према раду и визуелној култури анализом ликовних дела познатих сликара	- слуша, посматра и уочава топле и хладне боје, основне боје и контраст - истражује, комбинује основне боје и ствара нове – изведене - бира технику ликовног изражавања – слика, комбинује, коригује, слаже боје - експериментише, машта, дорађује и стилизује облике које дочарава - исказује естетски доживљај свог рада и анализира рад других ученика	- познаје и користи у раду основне и изведене боје - слика на задату тему користећи машту
Линија, површина, волумен, боја, простор	15+7	- објашњавањем и коришћењем корелација наставе математике и ликовног, ученицима приближити појам линије, површине и волумена	- посматра облике у непосредној околини - опипава предмете, уочава,	- уочава и описује разлике у величинама, бојама и облицима разних предмета

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
		- уочавање у непосредној околини површина и волумена - подсећањем обновити ликовне материјале који дочаравају простор и представљају објекте у ликовним техникама - препознавање боја, линија и шаре - активирањем и усмеравањем развијати стваралачке способности - анализама развијати потребу за систематским доживљајем ликовне уметности	- открива, машта - објашњава и описује разлике у величинама, бојама, облицима разних предмета и појава у простору - црта линије (танке, дебеле, криве, праве) - слика, боји, шара - ваја, издубљује, реже, повезује, - савија, компонује – креира - спаја, сенчи, дорађује и усклађује ликовни рад - анализира и естетски процењује рад	- црта, боји, спаја, дорађује, ваја и анализира ликовни рад
Амбијент - сценски простор	6+4	- објашњавањем, разговором са ученицима упознају се са појмом амбијент и сценски простор - подстицањем за уочавањем карактеристика појединих амбијената - указивање на детаље сцене, маске, костима ради способности практичног примењивања креативности и оригиналности - повезивање ликовних садржаја са другим областима – књижевношћу, музичком културом – позориштем... - експериментом и вежбањем развијати суптилност, маштовитост, креативност и оригиналност	- слуша и сазнаје, ослања се на претходно знање и искуство - посматра и опажа различите детаље и карактеристике амбијента - слуша о поступку стварања сценског простора - дискутује, комуницира о односима предмета у амбијенту - скицира, црта, конструише, припрема: реже, сече, веже, украшава, усклађује, дорађује, компонује – ствара, дочарава карактеристичан појединачни амбијент - експериментише, шије, лепи, реже, пегла, пресује, гужва, израђује костиме и маске за сцену - учествује у анализи и естетској процени радова	- уме да посматра и опажа карактеристике амбијента и својим радом дочара задати амбијент - анализира урађено

Кључни појмови: обликовање, преобликовање, дводимензионално, тродимензионално, композиција, линија, боја, облик, сенка, рељеф, цртање, сликање, вајање, орнамент, простор, слика случај, плакат, билборд, реклама, темпера, акварел

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- визуелне компетенције
 - креативне способности
 - субјективно мишљење
 - ликовни сензибилитет за простор
 - елементарни односи у композицији
 - развој маште и комбинаторике
 - развијање потенцијала у области ликовности и визуелности
 - развијање перцепције и апрецепције

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа
- неговање способности извођења музике
- стицање навике слушања музике
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима
- развијање критичког мишљења
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- певање по слуху
- извођење дечије, народне и уметничке игре
- свирање на дечијим музичким инструменитима

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Извођење музике певањем и свирањем	14+5	- повезивање садржаја песама са садржајем осталих предмета упознати се са врстама музике - анализирањем нотног текста обрадом ритма, певањем содмизацијом, певање песме са текстом - изражавање гласом и инструментом подстицати стваралачке могућности, - разликовање звука који ствара глас и музички инструмент показати личним примером - креирањем једноставне пратње - импровизацијом и извођењем покрета уз музику - читањем и писањем нота и осталих знакова показати ученицима да откривају мелодију	- слуша и прати садржај песме - пева и изводи једноставну музику - вежба и свира на дечјем инструменту једноставне композиције - уочава разлике звука инструмента и гласа - компонује једноставне пратње - импровизује покрете уз музику - креира и ствара кореографију за игру	- уме да пева и изводи једноставну музику уз свирање на дечјем инструменту - зна разлике звука инструмента и гласа - уме да компонује једноставну пратњу и импровизује покрете уз музику
Слушање музике	10+4	- усмеравањем навикавати ученика да пажљиво слуша музику - на примеру звучног записа објаснити разлику боје звука музичких инструмената - посматрањем и слушањем упознавати музичка дела уметничког и народног стваралаштва свога и других народа	- слушају и препознају традиционалну и уметничку музику свог народа и других народа - препознају слушану мелодију - илуструју и исказују емоционални доживљај слушане музике	- препознаје слушану мелодију, разликује традиционалну и уметничку музику - цртежом и сликом исказује свој емоционални доживљај слушане музике

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Стварање музике	3	- користећи глас и тело изразити искуство и доживљаје - подстицајем мотивисати за певање научених песама - личним примерима и импровизовањем ритмичког дијалога на различитим изворима музике - измишљањем ритмичких целина и спонтаним настављањем отпеваним групама гласова - развијање реативности осмишљавањем покрета уз музику - упућивати на слободно музичко изражавање	- запажају звукове из околине - играју, певају и свирају познате мелодије - импровизују ритмички дијалог - креирају покрете уз музику	- именује звуке из околине - уме да игра, пева и свира познате мелодије - зна да креира покрете уз музику

Кључни појмови: нотни запис, нота, виолински кључ, такт, тактица, линијски систем, ритам, неутрални слог, солмизација, трајање тонова, пауза, инструменти, традиционална и уметничка музика

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Певање научених песама по слуху и из нотног текста
- Вештина импровизације
- Развијање осећаја за ритам и мелодију
- Развијање осећаја за покрете уз музику
- Вештине изражавања осећања путем музике

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА: 3 часа недељно, 108 часова годишње

Циљеви предмета:

- допринесити интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком),
- допринесити развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.
- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- стицање моторичких способности;
- развијање и усавршавање моторичких способности;
- стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.
- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром;
- развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања – „моторичко описмењавање“;
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Атлетика	10+6	- рад на техници трчања у месту и кретању - трчање краћим и дужим кораком - савлађивање брзог трчања кроз убрзања (2–3 убрзања на 30–40m) - савлађивање технике високог и ниског старта - за развој издржљивости користити интервални метод рада умереног интензитета - скок увис (усавршавање прекорачне технике на већим висинама) - скок удаљ згрчном техником, залетом до 15 m - бацање лоптице од 200g удаљ јачом и слабијом руком, техником изместа и техником из залета - бацање медицинке од 2kg са две и једном руком на различите начине - штафетно трчање - организовање кросева	- дискусијао техници трчања у месту и кретању; трчање краћим и дужим кораком; брзог трчања кроз убрзање; - ходање на различите начине, са допунским задацима и различитим темпом - трчање кроз убрзање и са допунским задацима; штафетно трчање - вежбање скока увис и скока удаљ - објашњавање начина бацања лоптица удаљ из места и залета; начина бацања медицинке - такмичење у трчанју и штафетним играма	- правилно хода, трчи и изводи вежбе обликовања - учествује у одељенским и другим такмичењима
Вежбе на тлу и справама	15+20	- искористити све справе које су на располагању, на којима се, без обзира на пол, могу извести све вежбе у вису и упору: вежбе на тлу, прескок, греда-ниска, шведска клупа, вратило - организовање међуодељенског такмичења у обавезним саставима на тлу и справама	- вежбање на греди, шведској купи, на тлу - анализирање урађених вежби у циљу побољшања резултата - поређење група и напредовање појединаца	- правилно изводи вежбе на тлу и справама
Ритмичке вежбе и народни плесови	14+15	- обновити програм из претходног разреда - повезати различите покрете руку, тупа и ногу у комплекс вежби обликовања - коло из краја у коме се налази школа	- вежбање ритмичких и народних плесова - анализирање игара и плесова и уочавање сличности и разлика у корацима и напредовању - поређење са играма које су већ учене - класификација научених игара и плесова	- изводи ритмичке вежбе и народне плесове
Основе спортских игара	5+9	- поновити вежбе основних ставова из претходног разреда - комбиновати их са разним варијантама ситуација игре (рукомет, кошарка, одбојка, фудбал) - организовати такмичења из све четири игре	- вежбање игара-рукомета, кошарке, одбојке, фудбала - анализирање постигнутих резултата - поређење напредовања појединца и групе - трчања на различите начине - скакање на различите начине	- зна и примењује основна правила спортских игара
Здравствено васпитање	4	- правилно држање тела - лична хигијена и хигијена здравља	- разговарају о општој и личној хигијени, правилној исхрани	- примењује основна правила здравог живота

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
		- правилна исхрана - ритам рада и одмора - усвајање датих хигијенских навика	- закључују шта је важно за здрав живот - цртају намирнице које су у исхрани потребне за правилан развој - играју игре улога везане за здрав живот	

- **Кључни појмови:** скок увис, скок удаљ, тло, координација, кореографија, гимнастика, лопта, скокови, маказице, мачји скок, вијача, плесово, окрети, претклон, заклон, отклон, упор, наскок, сакскок, доскок, козлић, струњача

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Овладаност природним и изведеним елементарним кретњама
 - Савладаности технике трчања
 - Прекорачне технике скока увис
 - Зграчне технике скока удаљ
 - Извођење обавезног састава на тлу и ниској греди
 - Основе спортских игара
 - Извођење народних игара
 - Извођење кореографије на задату тему
 - Поштовање правила
 - Сарадња у групи

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час седмично, 36 часова недељно

Циљеви предмета:

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности;
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;
- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености, уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло;
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- развијање појма пријатељства;
- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама;
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- развијање и неговање еколошке свести;
- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности;
- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима	2	- презентацијом годишњег плана и програма - разменом мишљења о очекивањима, потребама, захтевима, тешкоћама - стварањем реалних ситуација	- упознају садржаје - проучавају начине рада - разликују мишљења - предлажу могућа решења	- износи своје мишљење - уважава мишљење других и предлаже могућа решења у реалним ситуацијама - договара се у групи
Универзално важење дечјих права	8	- подстицање ученика да одаберу вредности у оквирима дечијих и људских права, да их разматрају упоређују, да се придржавају - помажући деци да дођу до решења: кад је тешко да поштују правила - схватање међусобне повезаности права, дужности, правила, закона	- разговара о дечјим правима и обавезама - закључује да су права, дужности и обавезе међусобно повезане - игра се задати игара - илуструје задате ситуације	- зна своја права и поштује права других - поштује правила - схвата међусобну повезаност права и обавеза
Заједно стварамо демократску атмосферу у нашем разреду, нашој школи	10	- уочавање разлике у функционисању тима и групе - упознавање са неопходним обележјима тимског рада - стављање ученика у ситуацију да увиде предности тимског рада, начин функционисања у тиму значајност улоге и доприноса сваког члана тима	- разговара о улози појединца у групи и функционисању тима; активно учествује у групи - црта на задату тему - игра се задатих игара - закључује да је за успех групе важно ангажовање свих	- познаје демократске процедуре одлучивања
Живим демократију, демократска акција	11	- упознавање и увођење ученика са и кроз демократске процедуре одлучивања, како би дошли до заједничког решења проблема за које се сви залажу - подстаћи ученике да креативно и дивергентно мисле о могућим начинима за постизање њихових циљева	- разговара и предлаже решења за задате ситуације - црта на задату тему - закључује да сваки проблем има бар једно решење - игра се задатих игара - илуструје задате теме	- познаје демократске процедуре одлучивања
Међузависност и развијање еколошке свести	3	- преузима одговорности за очување природних богатстава	- разговара о очувању природе и њиховој улози у томе	- одговорно се понаша према окружењу

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
		- планирање и предузимање малих корака у непосредном окружењу - анимирање вршњака и одраслих кроз тимски рад демократске процедуре, аргументовано излагање	- црта на задату тему - закључује да је битно да и они учествују у донешењу одлука - игра се задатих игара - илуструје на задату тему	
Евалуација	2	- развијати способност процењивања и критичког размишљања о свом раду - упознати родитеље са резултатима оствареног програма	- разговара о задатим темама - процењује свој рад и ангажовање - презентује свој рад на задату тему	- процењује свој и туђи рад

Кључни појмови: права, обавезе, другарство, сарадња, сличности, различитости, сукоби, комуникација, насиље

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- разликују мишљења
- предлажу могућа решења
- уочавају особености и различитости која им прија
- размењују ставове о стереотипима
- поштују слободу избора
- размењују искуства
- усвајају и развијају појам пријатељства
- баве се моралним расуђивањем (крађа, лаж)
- развијају мишљења о правима и одговорностима укућана
- размењују мишљења како превазићи сукоб потреба деце и одраслих
- размењују мишљења о значају договарања
- баве се последицама кршења правила
- доносе предлоге о ненасилном решавању сукоба
- предлажу алтернативе кажњавању
- размењују мишљења како се заштити од насиља у школи
- доносе ставове о одговорности за направљену штету (ненамерну)

- доносе закључке о одговорности и бризи за биљни свет

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви и задаци

- разумевање појава везаних за непосредну животну средину;
- препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини (квалитет воде, ваздуха, земљишта, хране, биљног и животињског света);
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини;
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа;
- васпитавање ученика да чува и уређује простор у коме живи и учи;
- стицање навика одговорног понашања према животињама;
- развијање интересовања и способности за активно упознавање и чување животне средине;
- решавање једноставних проблем-ситуација - самостално и у тиму;
- развијање правилног става и критичког мишљења

Ч У В А Р И П Р И Р О Д Е

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Животна средина	4	- Упознавање са условима живота – вода, ваздух, земљиште - упознавање са творевинама људског рада	- посматрање, уочавање, записивање, осликавање уоченог у окружењу - посете плажи, хидроелектрани	- зна елементе животне средине
Природне појаве и промене у животној средини	8	- упознавање са сезонским променама на биљкама и животињама наше околине	- прикупљање биљака и прављење хербаријума - помоћ птицама и животињама околине	- уме да прати промене у природи и говори о њима
Загађивање животне средине	9	- упознавање са изворима загађивања ваздуха, воде, земљишта и последицама загађивања средине у којој живимо	- посматрање, проучавање, записивање - извођење експеримената-како очистити воду	- зна изворе и последице загађивања животне средине
Заштита животне средине и заштита здравља	15	- брига о биљкама и животињама околине, лековите биљке - рационално коришћење природних богатстава - рециклажа, прављење компоста - правила очувања здравља	- гајење биљака у школи и дому - помоћ птицама и животињама околине - прављење компоста - упознавање са рециклажом и прављење употребних предмета од отпадака - исхрана и редовна хигијена – услов здравог живота	- уме да брине о биљкама и животињама у окружењу - зна значај рациклаже - познаје основне услове здравог живота

Кључни појмови: животна средина, природа, вода, ваздух, земљиште, заштита, екологија, угрожене врсте, отпад, рециклажа, станиште

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- . разумевање појмова станиште, животна средина
- . осећај за очување животне средине
- . разумевање значаја очувања угрожених врста

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- Увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традиције културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу; нагласак се ставља на локалну народну традицију
- Развијање знања о фолклору, празницима, обичајима, биљкама, хлебовима и кући-дому,
- Познавање разлика између отвореног и затвореног простора(ливада-кућа),
- Упознавање различитих традиционалних заната у окружењу,
- Стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима,
- Упознавање са фолклорним веровањима као пратећим формама традиционалних заната,
- Упознавање карактеристичних обичајно-обредних облика понашања везаних за одређене традиционалне занате,
- Упознавање типичних традиционалних заната урбалних и руралних средина,
- Схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната.

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
На млађима свет остаје	4+1	Упознавање са појмом-народна традиција Разговор о прошлости и начину живота некад Посета музеју	Сакупљање информација из различитих средстава, бележење и вођење дискусије Памћење прошлости	Зна како се некад живело
Носимо, вучемо, превозимо	1+1	Упознавање са разним облицима транспорта некад и превозним средствима Обилазак пруге уског колосека у нашем насељу	Вођење разговора, сакупљање фотографија, прављење паноа, уочавање пруге уског колосека у нашем насељу	Уочава карактеристике превозних средстава и начином транспорта
Путовање је најбоље учење	2+1	Упознавање са обичајима	Вођење разговора, интервјуа и записивање сећања старијих особа Неговање традиције	Упознат је са обичајима некад
Пут широк, врата отворена	13+1	Упознавање са начином путовања у далекој прошлости	Истраживање-читањем текстова из литературе, претраживање интернета, сакупљање старих разгледница	Разуме како се путовало у далекој прошлости
Весело срце кудељу преде	3+1	Упознавање са пословима којима су се људи некад бавили и начином забаве Посета- Јокановића кућа	Истраживање, сакупљање старих предмета, прављење етно-кутка, играње старих игара Чување корена	Зна којим пословима су се некад људи бавили и како су се забављали
Шором чезе, а Дунавом лађе	2	Уочавање како се некад прелазило преко	Сакупљање информација,	Уме да прича о начину

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
		река и како се по њима путовало	бележење, описивање, вођење разговора	потовања по рекама
Од добошара до рачунара	4+2	Упознавање са начином преношења информација- од добошара до интернета	Сакупљање информација, писама, разгледница, прављење паноа- времеплова	Упознат је са начином преношења порука кроз време Негује традицију

Кључни појмови: традиција, занати, обичаји, веровање, празници, народ, обред, домаћинство, превоз и пренос информација некад и сад.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- . разумевање појма традиција
- . осећај за очување традиције
- . разумевање прошлости народа
- . Схватање разлика између градских и сеоских средина

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа учника на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час седмично, 36 часова недељно

Циљеви предмета:

- Оспособљавање ученика за алгоритамски начин мишљења
- Оспособљавање ученика за креирање и уређивање дигиталних фотографија
- Развијање креативности кроз креирање видеозаписа од низа фотографија
- Развијање навике за правилно коришћење електронске поште и система за текстуалну, аудио и видео комуникацију, уз поштовање дигиталног правописа
- Оспособљавање ученика за одговорно понашање и безбедну и правилну комуникацију на интернету

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Правимо, конструишемо	5	- избором материјала; сечењем папира, картона, обликовањем жице, сечењем и обликовањем пластелина - склапањем модела од кутија, пластике, жице - припремањем, постављањем батерија у играчке, покретањем играчака и малим поправкама играчака - симулацијом саобраћајних и других животних ситуација	Ученик уме да наброји апарате, уређаје, да направи и користи направљене играчке
Играмо игрице	4	- постављањем дискете и CD-ау компјутер - учитавањем, покретањем програма; играњем игрица; затварањем програма за забаву	Зна који програми се користе за забаву
Компјутерски буквар	10	- покретањем Paint-а; Коришћењем алата за цртање, цртањем цртежа на задате теме и теме по слободном избору - чувањем најуспелијих цртежа, штампањем својих радова и затварањем програма	Зна који програми се користе за цртање, зна да сачува цртеж и затвори програм
Пиши, бриши	6	- покретањем програма за писање, избором слова, уносом текста, уређивањем, писањем краћег текста, песме, честитке, разгледнице, позивнице за рођендан, уређењем, снимањем и штампањем написаног текста	Зна који програми се користе за писање, зна да уређује текст, снима, штампа, зна да сачува текст
Рачунамо, рад са калкулатором	4	- упознавањем и радом на калкулатору - сабирањем, одузимањем, множењем и дељењем	Зна да користи основне и напредне функције калкулатора
Креирамо, стварамо	3	- фотографисањем другара, занимљивих предела, околине	преузме слику са интернета у изворној величини и сачува је у одговарајућој

		- покретањем програма, креирањем поште, слањем и примањем поште - креирање писма, постера, позивнице, честитке коришћењем лако обрадивих материјала: папира, картона, текстила	фасцикли , креира дигиталне фотографије и уреди их у једноставном програму и/или у програму/ апликацији за креирање фотоколажа , креира интерактивне слике за одговарајуће наставне садржаје , креира видеозапис од низа фотографија
--	--	---	--

Кључни појмови: дигитална фотографија, дигитални фотоапарат, видео запис, програм, хардвер и софтвер, електронска пошта, курсор

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

-учитавање,покретањеизатварањепрограма

- покретање и рад са програмом за цртање: коришћење: оловке, линија, гумица, цртање правоугаоника, елипсе, коришћење кантице, спреја, пипета, кривих линија
чување цртежа, штампање, затварање програма

- рад на програму за писање: покретање програма, избором слова писање великих и малих слова, унос текста, уређење, чување, снимање текста, штампање
- рад са основним рачунским операцијама
 - примена у математици
- руковање дигиталним фото-апаратом
- електронска пошта

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
 - Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

РУКА У ТЕСТУ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- развијање дечијих интересовања и интелектуалне активности;
- развијање истраживачких способности и креативности кроз различите поставке експеримента;
- испитивање основних карактеристика гасова, течности и чврстих тела и препознавање критеријума за њихову класификацију;
- формулисање питања, постављање хипотеза и исказивање претпоставки за решавање проблема;
- развијање критичког промишљања кроз посматрање и експеримент;
- уочавање узрочно-последичних веза између појава и процеса у окружењу и изведеним огледима;
- решавање једноставних проблем-ситуација, самостално и у тиму;
- коришћење научног речника, примереног узрасту, за описивање промена својстава материјала, појава и процеса;
- подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и вођење експерименталне свеске;
- развијање критичког односа према информацијама које се добијају чулима;
- препознавање опасности и услова за безбедан рад.

РУКА У ТЕСТУ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Мерење времена -Мерење времена	1+1	мерити време помоћу часовника	- мерити време помоћу часовника и бележити у свеске
Мерење масе -Мерење масе	1+1	мерити масу помоћу ваге	- на вагу стављати поједине предмете, мерити, упоређивати и бележити
Мерење температуре -Дневна температура ваздуха	2+1	мерити температуру ваздуха помоћу термометра	- пратити дневне температуре ваздуха током неколико дана и записивати у свеске
Кретање Различити облици кретања у окружењу -Како изазвати таласе у води -Кретање у забавном парку -Брзо, брже, најбрже – од чега то зависи	4+4	- импровизовати различите облике кретања и утврдити шта све утиче на њихову брзину	- самостално и у групи истражују разне облике кретања, цртају и бележе запажања у свеске
Звук Како настају различити звуци -Својства звука (јачина, боја, висина) -Звуци у жици и свирци -Високо ц	4+5	- производи звук помоћу разних предмета, уочавати јачину, боју и висину	- производи звук помоћу метала, дрвета, пластике и жице и препознавати боју, јачину и висину
Биљке -Биљке траже своје тло	1+3	- посадити биљку у саксију	- засадити биљку у саксију, заливати, пратити њен раст и записивати у свеску
Материјали -Дрво или метал – где се све користи и зашто -Материјали и њихова електрична проводљивост -Кад ће сијалица да засветли	2+6	- радити експерименте са разним материјалима и испитивати њихову електричну проводљивост	- кроз експерименте утврдити карактеристике метала и дрвета и утврдити који материјали проводе електричну струју помоћу батерије

Кључни појмови: вода, ваздух, смеша, раствор, лед, боца, турбина, ветроказ, магнет, електрична струја, земљина тежа, пешчани сат

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Постављање хипотезе
- Коришће различитих инструмената
- Бележење различитих запажања
- Изводити закључке на основу огледа
- Производити звук
- Изводити експерименте

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ИСХОДИ
Сабирање и одузимање природних бројева	5	- Показивање и израда задатака са сабирањем и одузимањем природних бројева	- Раде са дидактичким материјалом, пишу, сабирају и одузимају природне бројеве
Множење и дељење природних бројева	5	- Показивање и израда задатака са множењем и дељењем природних бројева	- Раде са дидактичким материјалом, пишу, множе и деле природне бројеве
Једначине и неједначине	3	- Показивање поступка решавања једначина и неједначина	- Решавају просте једначине и неједначине. Уочавају везу супротних рачунских операција
Мерење и мере	3	- Рад са моделима за мерење	- Мере дужину, масу, запремину, површину
Површина и запремина квадра и коцке	2	- Показивање поступка израчунавања површине и запремине квадра и коцке	- Праве мрежу квадра и коцке и уочавају поступак израчунавања површине

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ИСХОДИ
Логички и комбинаторни задаци	8	- Решавањем припремљених задатака	- Користећи дијаграме, уочавају и решавају математичке проблеме
Природни бројеви и операције	8	- Уочавају уређеност скупа N и N_0 и решавање рачунских операција	- Користе бројевну полуправу, врше све четири рачунске операције
Решавање сложених задатака	6	- Решавају припремљене задатке	- Читају, уочавају међусобну зависност датих података
Проблеми превозења, пресипања, мерења	6	- Показати начин мерења, истаћи законитости и припремити одговарајуће задатке	- Мерити, пресипати, визуелно уочавати, маневрисати и тражити решење
Занимљиви задаци	4	- Припремити адекватне задатке	- Уочавају, повезују, користећи стечена искуства решавају задатке
Математичке игре	4	- На занимљив начин, примерима из живота, организовати математичке игре	- Бројалицама, поређењима, уочавају, решавају, настављају дати низ ...

Д О П У Н С К А Н А С Т А В А – С Р П С К И Ј Е З И К

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ИСХОДИ
Граматика српског језика	8	- Анализа речи и реченица на припремљеним прилозима	- Читају, уочавају и класификују врсте речи. - Уочавају службу речи у реченици
Правопис српског језика	8	- Показивање правописних правила и диктирање припремљених текстова и реченица	- Слушају, уочавају и пишу по диктату

О Д Е Л Ђ Е Н С К И С Т А Р Е Ш И Н А

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ИСХОДИ
Понашање	8	- читање правилника о понашању у школи и разгледање слика	- читају , слушају , решавају проблеме и примењују правила у пракси
Осећање	4	- изношење дечјих искустава и конструктивна анализа	- причају своја искуства
Рад и одмор	11	- упознавање са dobrим примерима планираног рада и одмора, анализа постигнутог успеха на класификационим периодима	- праве дневни план рада и одмора разматрају и предлажу како да побољшају свој успех
Солидарност	5	- учешће у хуманитарним акцијама	- сакупљају прибор, међусобно помажу једни другима, посећују болесног друга
Заједно у акцији	8	- припреме за обележавање празника (Дан школе, Нова година, 8. март)	- уређују паное, праве честитке , читају, цртају

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ИСХОДИ
Друштвене активности: - Радионице „Школа без насиља“ - Активности поводом обележавања: Дана планете Земље, Дана воде, Дана борбе против пушења, Дана заштите животне средине	5+10	- Сарадња са локалном заједницом - Развијање свести о здравом начину живота - Поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба	- израда паноа - посете - изложбе
Техничке активности: - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајнијих датума	6+12	- Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање
Хуманитарне активности: - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	5+10	- Развијање хуманог односа - Поштовање разлика и разумевање туђих потреба - Развијање такмичарског духа	- прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете

Годишњи фонд часова:

36

Разред:

Четврти

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Дружимо са Богом и светима – уводни час	- уознавање ученика са садржајима и начином рада - ученик ће бити мотивисан да похађа часове верске наставе	<u>Когнитивни аспект:</u> - стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда - уочити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања <u>Афективни аспект:</u> - желети да активно учествује на часовима верске наставе	Уознавање са садржајем програма и начином рада	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
II – ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР 2. Заједница је основ живота 3. Црква је наш избор 4. Црква је заједница са Светом Тројицом 5. Црква је циљ стварања света	- Пружити ученицима неопходно знање да постојање света има свој циљ –да постане Црква; - Развијање свести ученика да је све створено да постоји у заједници са Богом; - Указати ученицима на значење речи Црква;	<u>Когнитивни аспект:</u> - уочити важност постојања заједнице - уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; - уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; - знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; - знати да се заједница Бога, људи и	- Прича“Недостајати “(за заједницу као основ живота) Т. Телехтон - Песма Св. Владике Николаја „Заједничарење са небом “ - Одабрани одељци из књиге „Из Ја-града у Ти-град“	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

6. Свет изван заједнице са Богом 7. Свет у заједници са Богом	Развијање свести ученика да смо у Цркви позвани на живот у заједници.	природе зове Црква; - уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <u>Афективн и аспект :</u> - бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве - бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; - бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар.	Одломак из песме“Зимска идила“ Војислава Илића“	<u>В р с т е н а с т а в е</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (32 часова) практична настава (2 часа) <u>М е с т о р е а л и з а ц и ј е н а с т а в е</u> - Теоријска настава се реализује у учионици; - Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <u>Д и д а к т и ч к о м е т о д и ч к а у п у т с т в а з а р е а л и з а ц и ј у н а с т а в е</u> - Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
III – ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ 8. Христос позива Апостоле 9. Вера основ заједнице 10. Апостоли позивају свет 11.Човек само срцем јасно види 12. Христос нас зове 13. Божић	- Омогућити ученицима да уоче да Христос зове све људе у заједницу са Њим; - Указати ученицима на значај вере за остварење заједнице са Богом; - Омогућити ученицима да се упознају са новозаветним сведочанством о Христу и Апостолима.	<u>Когнитивн и аспект:</u> - уочити да нас Христос позива у лични однос - заједницу љубави; - увидети да су апостоли људи који су слични нама; - уочити да је вера основ заједнице са Богом; - увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; - разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); - Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ <u>Афективн и аспект :</u> - бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам иде у сусрет.	Прилагођена и препричана новозаветна прича о Христовом позиву Апостола Новозаветна прича о ап. Петру када тоне О делима Апостола «Мали принц», А. С. Егзипери - одломци Песма «Звезда се засја»	
IV – ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА 14. Светитељи -	Омогућити ученицима да уоче да су светитељи наши путеводитељи ка Царству Божјем;	<u>Когнитивн и аспект:</u> - поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; - увидети да су сви позвани да буду светиетљи; - уочити важност светитеља као	- Прилагођена и препричана нека житија светих - Приче из живота Светога Саве	

сведоци љубави Божје 15. Свети Сава - путеводитељ у живот вечни 16. Успињање ка Христу (опис н.ј – прича о Закхеју) 17. Свети Симеон - Богопримац - сусрет са Христом 18. Литургијско путовање заједнице свих светих	Омогућити ученицима да уоче значај жеље за остваривање заједнице са Богом; Указати ученицима да је Литургија заједница свих светих са Богом.	наших узора за остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; • знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом; • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. <u>Афективн и аспект :</u> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; • бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.	Приповест о Светом Сави, његовим делима и духовним подвизима . Указати на неке од најважнијих поука из књига које је Свети Сава написао (Житије Св. Симеона, Закономправило, Хиландарски типик, Студенички типик,) • Одломак из књиге Михајла Пупина „Са пашњака до научењака“ (одломак у коме се говори о нашој вери и Светоме Сави) • Прича о Закхеју – препричана и прилагођена Празник Срећење Господње • Св. Владика Николај одломак из „Небеске Литургије“	и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
V – ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА 19. На путу светости 20. Усавршавању нема краја 21. Пут ка вечности	• Омогућити ученицима да схвате грех као промашај циља; • Пружити ученицима могућност да разумеју да је самољубље извор греха; • Омогућити ученицима да уоче шта су врлине; Указати ученицима да	<u>Когнитивн и аспект:</u> • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави;	Грех као промашај циља Последице пада у грех • Обрада одабраних поглавља из књиге «Из Ти-града у Небески град» Поуке светих: Григорије С. Петров ; • Васкршња прича дарови доброг мудраца Христу	

22. Хришћанске врлине 23. Врлинослов – свети нас уче	врлине представљају прихватање Божје воље; Пружити ученицима могућност да примете да они управљају својом вољом и праве личне изборе .	уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; - упознати најважније хришћанске врлине; - увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; - увидети да се и врлине усавршавају. <u>Афективн и аспект :</u> - бити подстакнут да следује светитељима Божјим; - бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине.	Спаситељу „Четврти мудрац“; - Свети Спиридон (прича о смирењу); - Свети Василије Острошки - (прича „Свечев лијек“); - Поуке владике Николаја - Св. Јустин Ћелијски („Срна у изгубљеном рају“ одломак из казивања белих срна)	<u>Е валуац и ја наст аве</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: - процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; - провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <u>Оц ењ и вањ е</u>
VI - СА НАМА ЈЕ БОГ 24.Васкрсење и Педесетница 25. Црква је икона Царства Божијег 26. Црквена уметност - одсјај Царства Божијег	- Пружити ученицима могућност да разумеју да је Црква икона Царства Божијег и да смо са Богом у најприснијој заједници на Светој Литургији; - Омогућити ученицима да уоче разлику између иконе и неке друге уметничке слике или фотографије; - Омогућити ученицима да изграде свест о томе да иконе сведоче будуће Царство Божије у садашњем веку; - Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из	<u>Когнитивн и аспект:</u> - уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; - упознати садржај молитве «Царе небески»; - увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <u>Афективн и аспект :</u> - код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; - бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног	Педесетница – рођендан Цркве; Молитва Царе небески; Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој спасења.	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: - усмено испитивање; - писмено испитивање; - посматрање понашања ученика; <u>Ок ви рн и бр ој часова п о т емама</u> Увод – 1 Црква је наш избор – 7 Христос нас све зове – 7 Диван је Бог у светима својима – 7 Значај врлинског живота – 7 Са нама је Бог - 4 Евалуација – 1+2

	Православног катихизиса.	катихизиса четвртог разреда основне школе.		
--	--------------------------	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Математика
3. Познавање природе и друштва
4. Ликовна култура
5. Музичка култура
6. Грађанско васпитање